

Ge2 Valtiot: Afrikka

1. Algeria
2. Angola
3. Benin
4. Botswana
5. Burkina Faso
6. Burundi
7. Djibouti
8. Egypti
9. Eritrea
10. Etelä-Afrikka
11. Etelä-Sudan
12. Etiopia
13. Gabon
14. Gambia
15. Ghana
16. Guinea
17. Guinea-Bissau
18. Kamerun
19. Kap Verde
20. Kenia
21. Keski-Afrikan tasavalta
22. Kongon demokraattinen tasavalta
23. Kongon tasavalta
24. Lesotho
25. Liberia
26. Libya
27. Länsi-Sahara
28. Madagaskar
29. Malawi
30. Mali
31. Marokko
32. Mauritania
33. Mauritius
34. Mosambik
35. Namibia
36. Niger
37. Nigeria
38. Norsunluurannikko
39. Päiväntasaajan Guinea
40. Ruanda
41. Sambia
42. Senegal
43. Seychellit
44. Sierra Leone
45. Somalia
46. Somalimaa (itsenäisyys kiistanalainen)
47. Sudan
48. Swazimaa
49. São Tomé ja Príncipe
50. Tansania
51. Togo
52. Tunisia
53. Tšad
54. Uganda
55. Zimbabwe

Afrikka (muokattu Wikipediasta)

Afrikka on maailman toiseksi suurin maanosa. Sen pinta-ala on 30 065 000 km², joka on 20,3 % Maan maapinta-alasta. Afrikan yli 800 miljoonaa asukasta muodostavat seitsemäsosan ihmiskunnasta. Afrikassa kulminoituvat monet maailman pahimmista ongelmista, veden puute yhtenä niistä. Talous ja yhteiskunta eivät vielä kehity toivotulla tavalla. Afrikassa on runsaasti raaka-aineita, mutta erittäin vähän jalostavaa teollisuutta.

Etymologia. Sana "Afrikka" tuli eurooppalaiseen kielenkäyttöön muinaisilta roomalaisilta, jotka kutsuivat mantereen pohjoisosaa nimellä Africa terra - "afrien maa" (monikko afri, yksikkö afer). African provinssi, jonka pääkaupunki oli Karthago, sijoittui nykyisen Tunisian paikkeille. Afrit olivat heimo, mahdollisesti berbereitä, joka vaelsi Karthagon seudulla. Afer-nimen alkuperä saattaa olla foinikian kielen sanassa `afar, pöly. Muita esitettyjä, epäuskottavampia teorioita nimelle Africa ovat latinan kielen aprica, "aurinkoinen" ja kreikan kielen aphrike, "ilman kylmää".

Maantiede. Afrikka sijaitsee omalla mannerlaataltaan. Sen topografialle ovat tunnusomaisia laajat tasankoalueet. Vuoristoisinta aluetta on Pohjois-Afrikan Atlas-vuoristo. Itä-Afrikassa ovat korkeimmat vuoret: Kilimanjaro Tansaniassa ja Mount Kenya Keniassa sekä Rwenzori Ugandan ja Kongon rajalla. Itäisen Afrikan poikki kulkee Itä-Afrikan hautavajoama. Lähes koko Afrikka kuuluu tropiikkiin: Kääntöpiirien kohdalla ovat suuret aavikot: Sahara pohjoisessa, Kalahari etelässä. Niiden välillä on laaja sademetsävyöhyke. Kaikilla korkeilla vuorilla sataa lunta. Itärannikolla havaitaan Intian valtameren monsuuni säännöllisesti.

Historia. Afrikan esihistoria alkaa aiemmin kuin minkään muun mantereen; arkeologisten löytöjen mukaan nykyihminen kehittyi Itä-Afrikassa. Esihistoriallisena aikana siellä ei sen enempää kuin muuallakaan, ollut järjestäytyneitä kansallisvaltioita vaan keräilijä-metsästäjäheimot kuten busmannit asuttivat mannerta.

Historiallinen aika alkoi noin 3300 eaa. Egyptissä. Muita vanhan ajan suuria valtioita olivat Etiopia, Nubian kuningaskunta, Saheilin kuningaskunnat (Ghana, Mali ja Songhai) sekä Mwene Mutapa. Samoihin aikoihin 2000 eaa - 1000 jaa tapahtui bantuekspansio, jossa nykyisen Länsi-Afrikan alueella Guineanlahdella asuvat bantukansat levisivät etelään Kongon ja Sambesin sademetsiin sekä Kalaharin autiomaahan aina Oranje-joelle nykyiseen Etelä-Afrikan tasavaltaan. He levittivät mukanaan raudan tekotaidon.

Keskiajalla Afrikassa oli monia kuningaskuntia kuten Ghana, Kanem, Songhai ja Mali. Kaupankäynti oli suurta, pohjoisesta Saharan alueelta karavaanit toivat hevosia, tekstiilejä ja Saharan kaivosten suolaa, etelästä Senegalin ja Nigerin kultaa, kolapähkinöitä ja orjia. Vauraus kasvatti kuningaskuntien varoja ja islaminuskoiset karavaanarit perustivat kouluja ja moskeijoita. He eivät tehneet käännöstyötä, mutta kuninkaat huomasivat heidän hyödyllisyytensä. Islamin mukana maihin levisi luku- ja kirjoitustaito. Malin kuningas Mansa Musa teki 1324 suuren ja loisteliaan seurueen kanssa pyhiinvaellusmatkan Mekkaan, joka herätti huomiota Euroopassakin saakka.

Vuonna 1482 portugalilaiset perustivat kauppaseman Guineanlahden rannalle. Pääasialliset kaupan kohteet olivat orjat, kulta, norsunluu ja mausteet. Eurooppalaisten levittäytyessä Amerikkaan orjia haettiin Afrikasta työvoimaksi maataloilille. Afrikan valloituksiksi kutsutaan ajanjaksoa 1880-luvulta ensimmäiseen maailmansotaan. Tuolloin Ranska, Saksa, Belgia, Italia ja Iso-Britannia hankkivat Afrikasta siirtomaita.

1800-luvun Euroopan teollistuneet valtiot halusivat vallata alueita, joilta ne saisivat halpoja raaka-aineita ja työvoimaa. Siirtomaiden hankkimista alettiin pitää vallan tunnusmerkkinä. Länsimaalaiset pyrkivät levittämään Afrikkaan myös omaa elämäntapaansa. Afrikkalaisilla ei katsottu olevan samaa ihmisarvoa kuin valloittajilla.

Siirtomaat itsenäistyivät toisen maailmansodan jälkeen, useimmat 1960-luvulla. Nykyisin Afrikassa on yli 50 itsenäistä valtiota. Niiden rajat ovat peräisin siirtomaa-ajalta, eivätkä perustu kansallisuuksiin tai heimoihin. Myös Afrikan maiden viralliset kielet ja pääuskonnot ovat peräisin siirtomaa-ajalta.

Vuonna 1963 perustettiin Afrikan yhtenäisyysjärjestö OAU tukemaan Afrikan maiden yhteistyötä ja itsenäistymispyrkimyksiä. Vuonna 2002 sen korvasi Afrikan unioni, jonka tavoitteena tiivis taloudellinen ja poliittinen yhteistyö.

Väestö ja kulttuuri. Pohjois-Afrikka on arabikulttuurin leimaama ja Saharan eteläpuolella on runsaasti erilaisia väestöryhmiä.

Talous. Afrikka on maailman köyhin manner - kun YK:n kehitysraportti järjesti vuonna 2003 maailman 175 valtiota järjestykseen "kehittyneisyyden" mukaan, sijoilla 151-175 oli pelkästään afrikkalaisia valtioita. Itsenäistyminen siirtomaa-ajasta ei ole ollut helppoa, tämä ja korruptio ja diktatuurit ovat olleet köyhyyttä ylläpitäviä tekijöitä. Samaan aikaan kun Kiinan ja Intian sekä monien Etelä-Amerikan valtioiden talous kasvaa nopeasti, Afrikassa ulkomaankauppa, investoinnit ja kansantulot asukasta kohti pienenevät.

Afrikan taloudelliset onnistujat ovat Botswana ja Etelä-Afrikka. Nigeriasta odotetaan seuraavaa nousijaa.

Jotkut afrikkalaiset kylät saavat tuloja luontomatkailusta. Siinä ihmiset eri puolilta maailmaa matkustavat Afrikkaan ja ajelevat jeepeillä tarkkaillakseen erilaisia eläimiä esimerkiksi norsuja, leijonia ja sarvikuonoja. Usein matkailijat saavat näistä matkoista paljon irti, sillä paikalliset asukkaat ovat erittäin hyviä oppaita. Safarimatkat ovatkin erittäin tärkeitä kylien taloudellisen tason turvaamiseksi. Monet valtiot ovat myös satsanneet mahdollisimman vähän luontoa kuormittavaa ekomatkailuun.